

ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ УКРАЇНИ

У статті розглядається розвиток зеленого, сільського туризму в Україні, висвітлено роль екотуризму у вирішенні соціально-економічних проблем села, охарактеризовано недоліки існуючого законодавства та пропозиції щодо підвищення якості туристичних послуг.

Сучасна стратегія соціально-економічного розвитку України дає стимул до поживлення всіх сфер життєдіяльності. Перехід регіонів на самоврядність і самозабезпечення стимулює пошук шляхів підвищення ефективності економічного розвитку на місцевих ресурсах. На перший план висувуються соціально орієнтовані програми, сприяючі просуванню нових стратегічних завдань, перспективних інноваційних галузей, зокрема, туризму.

Туризм – серйозний соціально-економічний та географічний процес, тому його організація вимагає ретельного наукового обґрунтування.

Економічні дослідження суті туризму відрізняються комплексністю, системністю і точністю. Вивчення і підвищення ефективності використання туристсько-рекреаційного потенціалу території для багатьох регіонів може стати важливим кроком на шляху оптимізації регіональної структури природокористування. Туризм може скласти гідну альтернативу іншим галузям господарства.

Традиція сільського зеленого туризму (далі по тексті – СЗТ) почала розвиватися в Європі близько пів століття тому. Для України вищезгаданий термін новий, але не зайве буде згадати про те, що традиція цього виду відпочинку в Україні старіша ніж здається. Гостинність сільських жителів відомо давно. Наприклад, ще на початку ХХ століття в Карпати на лікування або відпочинок в горах у господарів приїжджали відомі діячі культури, науки, політики: І. Франко, Л. Українка, М. Грушевський, В. Гнатюк та ін.

Зараз розвитком зеленого туризму в Україні займається «Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні». Ця організація концентрує дані про зелений туризм в різних регіонах країни. Вона займається його рекламою і популяризацією, проведенням конференцій, тематичних виставок. Одне з важливих функцій Спілки – тренінги та семінари для тих, хто займається зеленим туризмом, тобто для господарів. Бо саме від яких залежить якість прийому гостей-туристів, яке зростає з року в рік.

Ключові слова: туризм, сільський зелений туризм, екотуризм, розвиток туризму, рекреаційно – туристична діяльність.

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Сучасна стратегія соціально-економічного розвитку України дає стимул до поживлення всіх сфер життєдіяльності. Перехід регіонів на самоврядність і самозабезпечення стимулює пошук шляхів підвищення ефективності економічного розвитку на місцевих ресурсах. На перший план висувуються соціально орієнтовані програми, сприяючі просуванню нових стратегічних завдань, перспективних інноваційних галузей, зокрема, туризму.

Туризм – серйозний соціально-економічний та географічний процес, тому його організація вимагає ретельного наукового обґрунтування.

Економічні дослідження суті туризму відрізняються комплексністю, системністю і точністю. Вивчення і підвищення ефективності використання туристсько-рекреаційного потенціалу території для багатьох регіонів може стати важливим кроком на шляху оптимізації регіональної структури природокористування. Туризм може скласти гідну альтернативу іншим галузям господарства.

Але, на жаль, на фоні світового туризму, який набирає потужностей фантастично швидкими темпами, Україна виглядає досить скромно. Сьогодні наші громадяни є своєрідними інвесторами зарубіжних країн, що є одним з найболючіших питань всієї

туристичної галузі. Адже туризм, за розрахунками фахівців, лише у вигляді податків міг би щороку приносити в державну скарбницю до 4 млрд. дол. [7, с. 248]. Безумовно, що причини такого становища треба шукати в складній соціально-економічній ситуації в державі, в невідрегульованості механізмів стимулювання туристичної індустрії, відсутності ефективної стратегії розвитку цієї галузі як на національному, так і регіональному рівнях.

Аналіз досліджень і публікацій. Наукові дослідження свідчать про те, що сільський туризм здатний забезпечити економічну та демографічну стабільність у сільській місцевості та вирішити соціально-економічні проблеми. Проблеми функціонування ефективної моделі туристичної сфери сьогодні відображаються в роботах багатьох вчених-економістів: Заїкіна О., Єфремова М., Долматова Г., Окладникова С. Сенина В., Чеботарь Ю. та інших.

Окремі аспекти сільського зеленого туризму висвітлені у працях відомих учених у галузях права, історії, туризмознавства, соціології, економіки й географії, зокрема: Ю. Алексєєва, В. Євдокименко, А. Корлоль, М. Лендела, В. Мікловди, М. Пітюлича та інших дослідників.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є: розглянути роль і місце сільського зеленого туризму в розвитку національної туристичної галузі і соціально-політичної ситуації в сільських регіонах України, визначити першочергові нормативно-правові та організаційні заходи щодо забезпечення регуляторного впливу держави на приведення їх у відповідність зі стратегією України на європейську інтеграцію.

Виклад основного матеріалу дослідження

Українське село має надзвичайно багату історико-архітектурну спадщину, культуру, самотній побут, даровані природою мальовничі ландшафти, а також лікувально-рекреаційні ресурси. Водночас гострою проблемою багатьох сіл є зростаючий надлишок робочої сили. Враховуючи відсутність капітало-вкладень на створення нових робочих місць у сільській місцевості України, на загальнодержавному рівні більше уваги варто приділяти тим галузям, які не потребують для свого розвитку великих коштів. До таких галузей належить сільський туризм, який давно практикується в Україні.

Сільський туризм на початку XXI ст. – один із найперспективніших видів відпочинку у Карпатському, Поліському, Подільському, Наддніпрянському регіонах. Для сільських мешканців України цей вид туризму є найкращим стимулом для започаткування й розвитку підприємницької діяльності, що дає додаткові прибутки та підвищує рівень зайнятості членів сільських родин. Крім цього, діяльність сільських громад з організації агорекреаційного сервісу стимулює облаштування сільських осель та благоустрій сільської місцевості, створює додаткові шляхи наповнення місцевих бюджетів, перетворюється на вагомий чинник перспективного розвитку сільських територій.

Україна, обравши своїм стратегічним курсом інтеграцію до структур Європейського Союзу, прийняла

виклик часу щодо прискореного реформування різних сфер соціально-політичного і економічного життя країни, зокрема, сфери послуг туризму, трансформуючи її до стандартів ЄС. Світовий досвід прогресивного господарювання надає туризму перше місце серед інших галузей економіки за обсягами експорту товарів та послуг. За даними Всесвітньої туристичної організації, у понад 40 державах світу туризм став основним джерелом наповнення бюджету, а у 70 країнах – однією з трьох основних статей.

За останні десятиліття кількість туристів у світі неухильно зростала і досягла третини населення земної кулі. За прогнозами фахівців, XXI століття буде століттям туризму, і до цього потрібно відповідно готуватися. Сьогодні найбільш динамічно зростаючим сектором світового туристичного господарства є сфера сільського зеленого туризму [3]. Розвиток сільського зеленого туризму у Європі розпочався в середині XIX ст. Європейський Союз вбачає в сільському туризмі основний важіль економічного підйому своїх сільських територій. Для України сільський зелений туризм – нове поняття, хоча відпочинок на селі використовувався відомими українськими письменниками, художниками, артистами і політиками з давніх часів.

Враховуючи те, що в Україні ще немає єдиного визначення сільського зеленого туризму, автор пропонує наступний зміст цього поняття: сільський зелений туризм – це специфічна форма відпочинку в приватних господарствах сільської місцевості з використанням майна та трудових ресурсів особистого селянського, підсобного або фермерського господарства, природно-рекреаційних особливостей місцевості та культурної, історичної та етнографічної спадщини регіону.

В Україні існує три різновиди сільського зеленого туризму:

Агротуризм – вид сільського зеленого туризму, як пізнавального, так і відпочинкового характеру, пов'язаний з використанням підсобних господарств населення або земель сільськогосподарських підприємств, які тимчасово не використовуються в аграрній сфері. Цей вид може не мати обмежень в навантаженості на територію і регламентуванні видів розважального відпочинку.

Відпочинковий (відпочинок у селі). Базою його розвитку є капітальний житловий фонд на садибах господарів та наявні природні, рекреаційні, історико-архітектурні, культурно-побутові й інші надбання тієї чи іншої місцевості.

Екотуризм – науково-пізнавальний вид сільського зеленого туризму, характерний для сільських місцевостей і сіл, розташованих у межах територій національних парків, заповідних зон, природних парків тощо, де передбачено відповідні обмеження щодо навантажень на територію та регламентовано види розважального відпочинку.[6]

Сьогодні, туристична галузь в Україні є лише п'ятою за значенням складовою поповнення бюджету і її питома вага має значно зрости з огляду на такі об'єктивні передумови, як вигідне геополітичне розташування України в центрі Європи, наявність

значного туристично-рекреаційного потенціалу, сприятливий клімат, багаті флора і фауна, чисельні культурно-історичні пам'ятки світового рівня.

Пріоритетність розвитку сільського зеленого туризму в Україні зумовлюється нагальною необхідністю невідкладного розв'язання соціально-економічних проблем сучасного села. За роки незалежності України в сільській місцевості спостерігається зменшення населення, зростання безробіття, масова заробітчанська міграція.

Рівень народжуваності сільського населення в розрахунку на 1000 осіб знизився з 13,7 до 9,4 осіб, рівень смертності підвищився з 14,4 до 20,5 осіб і перевищив аналогічний показник смертності міського населення в 1,4 рази [12]. З 1990 р. до початку 2006 р. Україна втратила 312 сіл і їх назви зникли з сучасних географічних карт.

За даними офіційної статистики, нині в Україні залишилося близько 28600 сіл. Переважну частину населення цих сіл складають особи пенсійного або працездатного передпенсійного віку, при цьому, у 8,5 тис. сіл упродовж останніх трьох років не народилася жодна дитина. Такі поселення приречені на зникнення, а це спричинює втрату сільських традицій, які є коліскою національної культури.

Майже 60 % мешканців сільської місцевості перебувають за межею бідності [14]. За таких умов селянин змушений шукати інші сфери діяльності, які забезпечували б йому хоча б прожитковий мінімум. Розвиток сільського зеленого туризму міг би зупинити таку сумну тенденцію в українських селах, підвищити матеріальний добробут та частково вирішити проблеми зайнятості сільського населення. Отже, розглянута сфера туристичних послуг потребує державного регулювання і підтримки, в тому числі, і на регіональному рівні.

Пріоритетність розвитку сільського зеленого туризму в усіх регіонах України зумовлена такими обставинами:

1) розвиток сільського зеленого туризму стимулює мале підприємництво, важливе для оздоровлення економіки аграрних районів країни;

2) регіони України володіють малоосвоєним рекреаційним потенціалом, що потребує пошуку альтернативних та ефективних стимулів для його раціонального використання у відпочинково-туристичних цілях;

3) створення та розвиток агрорекреаційного сервісу вирішує низку напружених соціальних проблем багатьох регіонів, зокрема, масового безробіття, закордонного заробітчання, складного соціального клімату тощо;

4) збережена етнокультурна самобутність історичних країв нашої держави виступає ексклюзивною, міжнародно-туристичною, конкурентною перевагою, що дозволить Україні бути серед основних осередків розвитку сільського туризму в Європі. [8]

Сьогодні, розвиток сільського зеленого туризму в Україні обмежують і гальмують такі фактори:

- політико-економічна нестабільність у державі;
- відсутність належного правового забезпечення розвитку сільського зеленого туризму;

- відсутність механізму раціонального та екологічно збалансованого використання природного та історико-культурного потенціалу для по-треб туризму;

- низький рівень інфраструктури та комунікацій;
- недостатній рівень кадрового та рекламно-інформаційного забезпечення;

Ці негативні фактори можна подолати за рахунок проведення виваженої політики державного регулювання розвитку сільського зеленого туризму, зокрема і на регіональному рівні, з використанням наявних важелів прямого і непрямого впливу [1].

Чинний Закон України «Про туризм» має низку недоліків, оскільки регулює туристичну діяльність загалом, не враховуючи особливостей окремих її сфер (зокрема й зеленого туризму). Саме тому зазначена туристична галузь потерпає від відсутності необхідного законодавчого регулювання.

Розвиток сільського зеленого туризму в Україні підтримується спеціальними програмами Міжнародного фонду «Відродження», фонду «Євразія», Європейської федерації сільського зеленого туризму «Євразіте» та іншими. Але цього недостатньо, щоб сільський зелений туризм в країні відіграв роль катализатора розвитку багатьох галузей економіки (сільське господарство, транспорт, зв'язок, торгівля, будівництво тощо), став провідним чинником стабільного і динамічного збільшення надходжень до бюджету. Необхідно передусім здійснити законодавчо-нормативне врегулювання основ його функціонування. Нині тільки окремі аспекти діяльності сільського зеленого туризму регулюються Законами України «Про туризм», «Про особисте селянське господарство», «Про підприємництво». Разом з тим, прийнята 19 вересня 2007 р. Кабінетом Міністрів України Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 року, на жаль, не передбачає жодних заходів щодо розвитку сільського зеленого туризму. [2]

У законодавстві України сільський зелений туризм розглядається як одна із послуг, що може надаватися в рамках господарської діяльності особистих селянських господарств. На нашу думку, вирішення комплексу організаційно-правових питань щодо розвитку сільського зеленого туризму необхідно розглядати через призму правового становища особистих селянських господарств, правовий режим землі та майна цих господарств, основних засад господарської діяльності особистих селянських господарств тощо. [11]

На сьогодні в Україні основною перешкодою в розвитку сільського туризму є нерегульоване законодавство та немає нормативно-правової бази, на яку б опирався цей вид туризму. Основним законодавчим документом, який координує і регламентує роботу в цій сфері, є Закон України «Про особисте селянське господарство», у якому зазначено, що діяльність, пов'язана зведенням особистого селянського господарства (а сільський зелений туризм є структурним елементом останнього), не відноситься до підприємницької.

Тут зазначено, що суб'єктом туристичної діяльності у сфері сільського та сільського зеленого туризму є фізичні особи (сільські господарі та члени їх родин), які не є суб'єктами підприємницької діяльності та надають послуги з тимчасового розміщення (проживання) туристів у власному житловому будинку сільського господаря. У зв'язку з цим, з однієї сторони – не потрібно реєстрації чи якихось спеціальних документів для ведення цієї діяльності, з другої сторони – щоб визначити критерії, за допомогою яких можна б було відрізнити сільський туризм від інших видів діяльності, необхідно законодавчо закріпити ряд вимог до житла та до власника житла, який надає послуги із сільського туризму.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідно до регіональних програм щорічно передбачають кошти у проектах місцевих бюджетів на підтримку особистих селянських господарств.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень сприяють особистим селянським господарствам:

- в організації у сільській місцевості кредитних спілок, сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів для надання послуг із заготівлі, зберігання, переробки та збуту сільськогосподарської продукції, спільного використання технічних і транспортних засобів та соціально-побутового обслуговування, забезпечення кормами і молодняком худоби та птиці;

- в організації діяльності з надання інженерно-технічних, ветеринарних, агрономічних, зоотехнічних та інших послуг, а також послуг із забезпечення сортовим насінням, садивним матеріалом, племінною та продуктивною худобою, гібридами та кросами птиці, сільськогосподарською технікою та обладнанням;

- у виділенні земельних ділянок єдиним масивом;

- в отриманні кредитів для будівництва житла, господарських будівель і споруд, придбання сільськогосподарської техніки та обладнання;

- в організації у сільській місцевості фахової підготовки та перепідготовки членів особистого селянського господарства.

Сьогодні важливим є питання просування в Україні самої ідеї сільського туризму в цілому. Метою розробки цієї широкомасштабної програми повинно стати підвищення поінформованості населення і створення позитивного ставлення до цього виду відпочинку. Насамперед повинні бути задіяні такі види маркетингових комунікацій, як PR-статті, прес-конференції, семінари із залученням іноземних і вітчизняних організацій для вивчення та популяризації новітніх технологій у сфері туризму, телепередачі, що викликають довіру та позитивну реакцію населення [9].

Необхідним є розроблення Загальнодержавної програми розвитку туризму і курортів на 2010-2020 роки, а також адаптацію законодавства України у сфері туризму до відповідних директив і стандартів ЄС [10].

Варто також активізувати значення місцевої влади у підтримці цілей сільського туризму. Адже кожний

місцевий чиновник має зрозуміти, що сільський туризм – це додаткові грошові надходження й поліпшення інфраструктури району, створення нових робочих місць. Саме органи місцевої влади можуть клопотати про забезпечення податкових пільг при одержанні державних дотацій особам, які беруть участь у наданні туристичних послуг.

Напрацьовані на сьогодні стратегії розвитку сільського туризму, спрямовані на вирішення соціально-економічних, екологічних і етнокультурних проблем сільських місцевостей, вимагають чіткого планування на рівні районів та окремих сільських громад. Важливою частиною планування є ефективне втілення у життя «пілотних» проектів сільського відпочинку, які здійснюють обласні Спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму.

Можна з впевненістю стверджувати, що проблемним сьогодні є неефективне та нераціональне використання відповідних ресурсів, рівень розвитку туристичної індустрії не відповідає наявному потенціалу. Тому всі програми та проекти щодо розвитку туристичної галузі повинні бути максимально зорієнтовані не тільки на створення належних умов для туристів, а й на забезпечення високого комфорту проживання корінних жителів регіону. Іншими словами, розвиток туристичної галузі треба розглядати як фактор стабілізації місцевих ринків праці та розширення зайнятості населення [5].

Україна має всі об'єктивні передумови для входження в число країн з високим рівнем розвитку туризму. Протягом останніх років українська індустрія туризму стабільно нарощує обсяги виробництва туристичного продукту. Пріоритетними напрямками державної політики в галузі туризму мають стати реконструкція, модернізація та будівництво нових туристичних об'єктів; підвищення якості та збільшення асортименту туристичних послуг; створення умов для реалізації інвестиційних проектів; розроблення інноваційних проектів і проведення наукових досліджень з питань туризму; залучення коштів іноземних і вітчизняних інвесторів для розвитку туристичної інфраструктури, нарощування обсягів надання туристичних послуг за рахунок розширення в'їзного та внутрішнього туризму [13].

Сільський зелений туризм – корисний як для відпочиваючих, так і для господарів – селян, сільських громад, регіонів і держави в цілому, сприяє розвитку багатьох пов'язаних з ним галузей економіки. Його розвиток також сприятиме збереженню селянства як носія української ідентичності, культури і духовності, це додаткові можливості для популяризації української культури, поширення знань та інформації про історичні, природні, етнографічні особливості України, що заслуговує на всіляку підтримку з боку держави.

На нашу думку, для забезпечення пріоритетності розвитку сільського зеленого туризму в Україні і наближення його до стандартів ЄС вбачається доцільним:

- упорядкувати нормативно-правову базу прийняттям Верховною Радою закону прямої дії «Про

сільський зелений туризм» та Постанови Кабінету Міністрів з питань стандартизації його діяльності «Послуги туристичні. Туризм сільський зелений. Основні вимоги»;

– розробити регіональні програми розвитку сільського зеленого туризму з інтеграцією їх до Програми розвитку сільського зеленого туризму в Україні, яку має затвердити Уряд держави;

– визначити методологію розроблення та впровадження моніторингу досягнення цільових показників зазначених програм на регіональному та загальнодержавному рівнях;

– завершити реформування системи державної статистики, провести її технічне переоснащення, зокрема, для забезпечення формування електронних систем моніторингу регіональних та державної програм розвитку сільського зеленого туризму;

– створити інфраструктури державної фінансово-кредитної підтримки розвитку сільського зеленого туризму;

– організувати вивчення потреб ринку послуг сільського зеленого туризму у фахівцях і врегулювати чисельність їх набору у вищі навчальні заклади на основі державного замовлення за цільовими напрямленнями регіонів;

– створити в системі навчальних закладів різного рівня курси перепідготовки кадрів для цієї сфери туризму;

– створити систему інформаційно-аналітичного забезпечення сфери туризму, зокрема і сільського

зеленого туризму, як складової державної інформаційної системи;

– делегувати Спільці сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні, як органу фахового і громадського самоврядування, повноваження щодо розробки та впровадження загальноукраїнських стандартів сільського зеленого туризму, а також здійснення зовнішнього незалежного моніторингу державної та регіональних програм розвитку сільського зеленого туризму. [4]

Висновки

Таким чином, розробка науково обгрунтованої концепції розвитку туризму, на наш погляд, стане одним з пріоритетних напрямів розвитку економіки держави, важливим джерелом наповнення бюджету, створення нових робочих місць та соціального розвитку держави. За таких умов Україна може стати привабливою туристичною країною, а туризм сприятиме:

1) відродженню національної культури та народних ремесел, формування національної свідомості;

2) збереженню та відновленню унікальних природних та історико-культурних ресурсів, історичних місць України;

3) розвитку малого та середнього підприємництва у сфері обслуговування та розширення тимчасової зайнятості в сільській місцевості;

4) підвищенню зацікавленості подорожуючих до історії рідного краю, до вивчення культурних цінностей українського народу тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Биркович В. І. Державне регулювання сфери туризму на регіональному рівні. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління 25.00.02 – механізм державного управління. – Гуманітарний університет «Запорізький інститут державного та муніципального управління». – Запоріжжя. – 2007.
2. Биркович В.І. Сільській зелений туризм – пріоритет розвитку туристичної галузі України – // Електронний ресурс – [Режим доступу] : http://tourlib.net/statti_ukr/byrkovych.htm
3. Всесвітня туристична організація. – <http://www.world-tourism.org>
4. Дармоустук Д. Державне регулювання зеленого туризму в Україні./Дмитрий Дармоустук /Держава і суспільство с. 164-168 // Електронний ресурс- [Режим доступу] : <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/putp/2013-2/doc/4/03.pdf>
5. Державна Програма розвитку туризму на 2002-2010 роки // tourism.gov.ua.
6. Закон України «Про туризм» від 29 травня 2001 р. № 2470 – III // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 31. – ст. 241.
7. Круп'як Л., Вороніна Т. Проблеми функціонування ринку туристичних послуг в Україні // Соціально-економічні, політичні та культурні оцінки і прогнози на рубежі двох тисячоліть: Тези доповідей VI Міжнародної науково-теоретичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених (16 квітня 2008р.). – Тернопіль, 2008. – С. 248-250.
8. Мельниченко О. Б. Економіка. Управління. Інновації. – 2011. – №1 (5).
9. Міжгалузева програма «Пізнай свою країну» на 2007-2012 роки // tourism.gov.ua.
10. Офіційний веб-сайт національної організації сільського туризму в Польщі // www.agritourism.pl.
11. Правове регулювання сільського зеленого туризму в Україні // Електронний ресурс- [Режим доступу] : <http://www.palitra-buk.com.ua/show/news/id:77.html>
12. Про затвердження державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2007 р. № 1158 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 73. – С. 7.
13. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 липня 2006 р. № 373-р «Про затвердження плану заходів щодо державної підтримки розвитку сільського туризму на 2006-2010 роки» // tourism.gov.ua.
14. Рутинський М. Й., Зінько Ю. В. Сільський туризм: Навч. посіб. – К.: Знання, 2006. – 271с.

*Запорожець А. В.,
Черноморський державний університет імені Петра Могили, з.Николаев, Україна*

ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК ПЕРСПЕКТИВНЕ НАПРАВЛЕННЯ РОЗВИТТЯ ТУРИСТИЧЕСКОЇ ІНДУСТРИЇ УКРАЇНИ

В статті розглядається розвиток зеленого, сільського туризму в Україні, освітлена роль екотуризму в розв'язанні соціально-економічних проблем села, охарактеризовані недоліки наявного законодавства і пропозиції по підвищенню якості туристических послуг.

Сучасна стратегія соціально-економічного розвитку України дає стимул к оживленню всіх сфер життєдіяльності. Перехід регіонів на самоуправління і самообслуговування стимулює пошук шляхів підвищення ефективності економічного розвитку на місцевих ресурсах. На перший план висуваються соціально орієнтовані програми, що сприяють просуванню нових стратегічних завдань, перспективних інноваційних галузей, зокрема, туризму.

Туризм – серйозний соціально-економічний і географічний процес, тому його організація потребує ретельного наукового обґрунтування.

Економічні дослідження суті туризму відрізняються комплексністю, системністю і точністю. Вивчення і підвищення ефективності використання туристсько-рекреаційного потенціалу території для багатьох регіонів може стати важливим кроком на шляху оптимізації регіональної структури природопольовування. Туризм може скласти гідну альтернативу іншим галузям господарства. Традиція сільського зеленого туризму почала розвиватися в Європі близько половини століття тому. Для України вищеозначений термін новий, але нелишнім буде згадати про те, що традиція цього виду відпочинку в Україні більш стара ніж здається. Гостеприємства сільських жителів відомо давно. Наприклад, ще в початку ХХ століття в Карпати на лікування або відпочинок в горах у господарів їздили відомі діячі культури, науки, політики: І. Франко, Л. Українка, М. Грушевський, В. Гнатюк і др.

Сьогодні розвитком зеленого туризму в Україні займається «Союз сприяє розвитку сільського зеленого туризму в Україні». Ця організація збирає дані про зелений туризм в різних регіонах країни. Вона займається його рекламою і популяризацією, проведенням конференцій, тематических виставок. Одним з важливих функцій Союзу – тренінги і семінари для тих, хто займається зеленим туризмом, тобто для господарів. Тому що саме від них залежить якість прийому гостей-туристів, яке зростає з року в рік.

***Ключові слова:** туризм, сільський зелений туризм; рекреаційно-туристическа діяльність; екотуризм; розвиток туризму.*

*Zaporozhets A.,
Petro Mohyla Black Sea State University, Mykolayiv, Ukraine*

GREEN TOURISM AS A PROMISING LINE OF THE TOURISM INDUSTRY DEVELOPMENT IN UKRAINE.

The article deals with the development of green rural tourism in Ukraine, the role of ecotourism in setting out socio-economic problems of the village. Cons of the existing legislation are described as well as proposals of improving the quality of tourism services.

The current strategy of socio-economic development of Ukraine induces the revival in all spheres of life. The transition to self-government and regional self-sufficiency stimulates the search for ways to improve economic development for local resources. In the foreground Socially oriented programmes that promote advancement of new strategic objectives promising innovative sectors, including tourism come first.

Tourism is a serious socio-economic and geographical process because it requires careful organization of scientific justification. Economic studies of tourism differ essentially in complexity, consistency and accuracy. Sturving and increasing of tourism efficiency and recreational potential of the territory for many regions can be an important step in the optimization of regional structure of nature. Tourism can make a worthy alternative to other sectors of the economy.

The tradition of rural green tourism began to develop in Europe, about half a century ago. For Ukraine, the mentioned term is new, but it is useful to recall that the tradition of this type of recreation in Ukraine is older than it seems. Hospitality of rural residents has long been known. For example, in the beginning of the twentieth century famous figures of culture, science and politics, I. Franko, L. Ukrainka, M. Grushevskii, V. Hnatiuk etc, came to the Carpathians for treatment or recreation and were hosted by the locals.

Currently development of green tourism in Ukraine is controlled by the «Union for Promotion of Rural Green Tourism in Ukraine». This organization focuses on green tourism data across the country. It deals with its advertising and promotion, conferences, exhibitions. One of the important functions of the Union includes trainings and workshops for those involved in green tourism, i.e. the hosts. The reason is that quality of hosting depends on them.

***Keywords:** tourism, rural green tourism; ecotourism, tourism; recreational and tourism activity.*